

СЕДМА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПРОБЛЕМИ НА БЪЛГАРСКАТА РАЗГОВОРНА РЕЧ

(Встъпително слово)

Върбан ВЪТОВ

Уважаеми господин зам.-ректор по научната работа!

Уважаема госпожо Декан!

Уважаеми колеги, участници в Седмата национална научна конференция по проблемите на българската разговорна реч!

Драги гости, дами и господа!

Като ръководител на Катедрата по съвременен български език към Филологическия факултет във Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий" за втори път имам приятното задължение и високата чест да открия поредната Седма национална конференция по проблеми на българската разговорна реч.

Преди 15 години, когато в последните два дни на ноември 1990 г. от Евтимиевия хълм "Света гора" бяха пуснати първите бразди по неразораната необятна нива на българската разговорна реч, едва ли някой от тогавашните 20 участници е имал съзнанието, че присъства на едно историческо начинание, което ще се превърне в значима национална научна традиция. Сега, 15 години по-късно, стари и нови 30 орачи отново сме се събрали на задружна оран. Преди да пуснем сдружените си впрягове на изследователските си рала по нови участъци на тази нива, нека да хвърлим поглед върху разораната част от общата ни нива, да видим каква работа е свършена досега в нея и какво предстои да се върши за в бъдеще.

Тъй като не се съмнявам в ползотворната работа и на седмия ораторски екип върху чернозема на българската разговорна реч, ще отчете и неговия дял в извършеното до днес.

В седемте Великотърновски национални конференции по проблемите на българската разговорна реч са участвали общо 93 учени от университетските центрове *Велико Търново, София, Пловдив, Шумен, Благоевград, Смолян*, както и от чужбина – от *Норвегия, Сърбия, Полша, Германия*, и са изнесени **199 научни доклада**.

Всичките доклади, без последните 30, са публикувани в 6 тома на поредицата *“Проблеми на българската разговорна реч”* (т. 1, 1991, 157 с., т. 2, 1994, 190 с., т. 3., 1994, 223 с., т. 4., 1998, 178 с., т. 5., 2001, 275 с., т. 6. 2004, 302 с.).

Анализът на участията, които имат тези 93 учени в досегашните научни сесии, разкрива следната картина:

- ♦ 48 учени имат **по едно участие**, което не значи обаче, че са били сезонни работници на общата ни нива, а че по силата на различни обстоятелства са могли да се включат само по веднъж;
- ♦ 19 учени имат **по две участия** (9 от София, 5 от В. Търново, 2 от Пловдив и по 1 от Благоевград, Шумен и Норвегия);
- ♦ 12 учени са с **по три участия** (от тях 9 са от София, 2 от Пловдив, 1 от В. Търново);
- ♦ 5 учени са с **по четири участия** (3 от В. Търново и по 1 от София и Шумен).

Учените, които имат участия над тази бройка, можем да смятаме за хора с най-системни научни занимания в полето на разговорния език (или поне в сезоните на колективната оран на общата нива), затова ще ми позволите да посоча техните имена:

- ♦ с **пет участия** са проф. д-р Цв. Йотов, доц. д-р Й. Маринова и доц. д-р Й. Тишева;
- ♦ с **шест участия** са доц. д-р П. Радева, д-р Мариета Цветкова, доц. д-р М. Георгиева и н.с. д-р Гинка Дюлгерова;
- ♦ с **максимален брой участия** – седем – са двама учени – проф. д-р Хр. Станева и гл. ас. Рашка Йосифова.

Този анализ показва, че през годините участниците са се менели в значителна част от състава си, но във всяка от сесиите е имало едно твърдо ядро, около което са гравитирали в близки и по-отдалечени орбити с повече или по-малко участия значителен брой учени, които с

различно постоянство са насочвали изследователските си интереси към проблеми от българската разговорна реч.

За българското езикознание от значение са не само посочените данни за участниците в научните конференции по българска разговорна реч, но и научните области, в които е работено по разговорна проблематика.

Анализът на изнесените **199 научни доклади** показва, че те обхващат **14 научни области** на българската разговорна реч: **43** доклада са посветени на *синтактична* проблематика, **25** – на *стилистична*, **24** – на *морфологична*, **23** – на *лексикална*, **23** – на *социолингвистична*, **19** – на *общотеоретична*, **9** – на проблеми от *езиковата култура*, по **8** доклади са посветени на *фонетична* и *семантична* проблематика, **7** – на *паралингвистична*, **5** – на *фразеологична*, **3** – на *историческа* и по **1** на *словообразователна* и *диалектоложка*.

Направеното в областта на българската разговорна реч от участниците в поредните седем научни конференции е несъмнено значителен влог в българското езикознание. Голяма част от най-важните страни и особености на българската книжно-разговорна реч са в една или друга степен проучвани, подборът на темите досега обаче се е определял единствено от хрумванията и предпочитанията на участниците в научните конференции. Мисля, че е назряло времето изследванията на българската книжно-разговорна реч да бъдат подчинени на една добре премислена единна национална програма, чиито крайни цели ще бъдат да се напише сводна граматика на българската книжно-разговорна реч.

Бих предложил идеята да се създаде национална научна асоциация на учените, изследващи българската книжно-разговорна реч, със средище във Великотърновския университет, която да излъчи и избере ръководно тяло и научен съвет, чиито първи задачи да бъдат изготвянето на статут и програма за по-нататъшна национално координирана работа по изследването на българската книжно-разговорна реч.

Ако се прецени, че предложената идея е разумна и целесъобразна, настоящата научна конференция може да излъчи работна група, която да извърши подготвителната работа. В следващите етапи текущите процедури могат да се координират и съгласуват по електронен път чрез интернет.

Убеден съм, че университетското ръководство в лицето на Ректора **проф. д.ф.н. Иван Харалампиев**, който е един от активните участници

в досегашните наши конференции, ще подпомогне всячески реализацията на това начинание.

Чрез осъществяването на един такъв значим научен проект ние можем да завържем във възел историческите лингвистични нишки, заградени от светите Солунски братя Кирил и Методий, пресукани от Патриарх Евтимий и неговите ученици в "Света гора Търновска" и стигнали до нас като "реч омайна, сладка".

В края на встъпителното си слово, позволете ми да благодаря на г-н Ректора, **проф. д.ф.н. Иван Харалампиев**, който осигури необходимите средства за отпечатването на сборника от предходната научна сесия и който, не се съмнявам, че ще стори същото и за сборника от настоящата сесия.

Заклучителните ми думи ще бъдат към вас, скъпи колеги, участници и гости на Седмата национална конференция по проблемите на българската разговорна реч. Наред с познатите имена и лица от досегашните сесии виждам и редица нови, млади участници. Като ви благодаря, че откликнахте на поканата ни да се включите в работата на настоящата научна конференция и да споделите научните си идеи, аз ви приветствам ви с *"Добре дошли"* в благословената Търновска светогорска земя. Нека тя ви зареди с нови творчески енергии, нека ви просветли с нови научни промисли и догадки, нека внесе хармония и светлина в душите и сърцата ви.

С такива искрени пожелания откривам *Седмата научна конференция по проблемите на българската разговорна реч*.

Пожелавам успешна и ползотворна работа на всички участници в нея!

Виждате, че и Бог е с нас, времето се оправя, а това означава, че онези от вас, които желаят, могат да оползотворят свободното си време и с културнотуристически развлечения.

На добър час!

проф. д-р Върбан Въртов